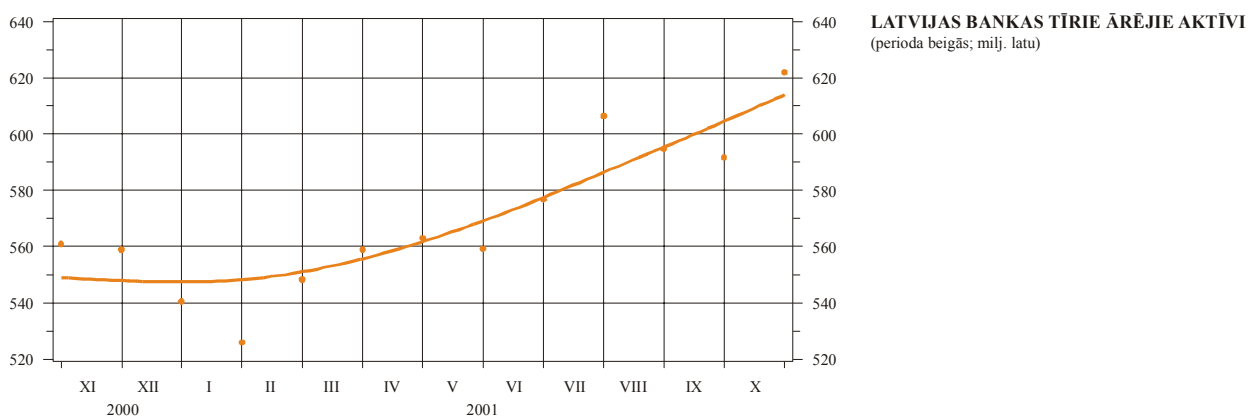

MONETĀRAIS BIĻETENS

10•2001

Pēc nelielā samazinājuma septembrī banku piesaistīto noguldījumu apjoms un naudas piedāvājums oktobrī atkal pieauga (attiecīgi par 2.2% un 1.4%). Samazinājās skaidrās naudas pieprasījums, kas iepriekšējos divos mēnešos bija neraksturīgi augsts. Joprojām palielinājās izsniegto kredītu atlikums (par 1.8%). Latvijas Bankas veiktās ārvalstu valūtas pirkšanas rezultātā centrālās bankas tīrie ārējie aktīvi palielinājās. Turpināja augt kredītiestāžu peļņa (par 14.5%). Tomēr plašās naudas, piesaistīto noguldījumu un izsniegto kredītu procentu likmju kāpumu un augstu Latvijas Bankas kredītu pieprasījumu. Zemāka ārējā pieprasījuma ietekmē vairākās tautsaimniecības reālā sektora nozarēs kāpuma temps salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu nedaudz palēninājās, lai gan iekšējais pieprasījums joprojām bija augsts.

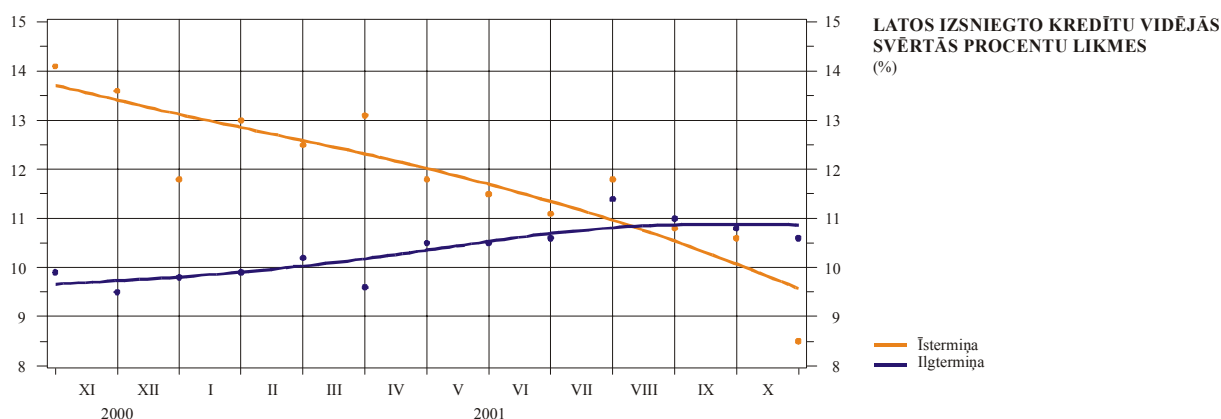

Patēriņa cenu indekss oktobrī salīdzinājumā ar septembri palielinājās par 0.1%, bet gada inflācija samazinājās par 0.3 procentu punktiem un bija 3.3%. Preču cenas pieauga par 0.2%, bet pakalpojumu cenas nemainījās. Inflāciju visvairāk ietekmēja dārzeņu un kartupeļu cenu kāpums (attiecīgi par 6.4% un 8.4%) un apģērba un apavu cenu palielināšanās (par 1.5%). Vērā ņemama pazeminoša ietekme uz patēriņa cenām bija augļu un piena un piena produktu cenu kritumam (attiecīgi par 6.2% un 0.9%), kā arī degvielas cenu samazinājumam (par 1.1%).

Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikums bankās palielinājās par 22.2 milj. latu. Gandrīz vienāds bija gan latos, gan ārvalstu valūtā veikto noguldījumu atlikuma pieaugums. Palielinājās pieprasījuma noguldījumu, bet nedaudz saruka termiņnoguldījumu atlikums.

Naudas piedāvājuma kāpumu lielā mērā noteica centrālās bankas tīro ārējo aktīvu palielināšanās (par 5.1%), Latvijas Bankai pērkot ārvalstu valūtu no bankām. Banku kotētājam ASV dolāra kursam atrodoties pie Latvijas Bankas apakšējās intervences robežas un augot latos izsniegto kredītu procentu likmēm starpbanku tirgū, ārvalstu valūta tika nopirkta par 19.6 milj. latu (lielākais vienā mēnesī nopirktais ārvalstu valūtas apjoms kopš 1999. gada jūnija). Banku sistēmas tīrie ārējie aktīvi palielinājās par 25.7 milj. latu, bet tīrie iekšējie aktīvi saruka par 5.2 milj. latu, lai gan turpinājās iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikuma pieaugums (par 21.2 milj. latu; salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu – par 42.0%). Īstermiņa kredītu atlikums palielinājās par 7.6 milj. latu, bet ilgtermiņa kredītu atlikums – par 13.6 milj. latu. Ārvalstu valūtā izsniegto ilgtermiņa kredītu procentu likmes bija zemākas par latos izsniegto kredītu procentu likmēm, palielinot ārvalstu valūtā izsniegto kredītu pieprasījumu, tāpēc šādu kredītu atlikums pieauga (par 22.0 milj. latu), bet latos izsniegto kredītu atlikums gandrīz nemainījās. Visvairāk pieauga hipotēku kredīta atlikums (par 27.1 milj. latu jeb 14.9%), nedaudz – arī komerckredīta atlikums.

Būtiski pazeminājās gan latos izsniegto kredītu (līdz 8.5% īstermiņa un 10.6% ilgtermiņa darījumiem), gan OECD valstu valūtās izsniegto īstermiņa kredītu (līdz 9.1%) vidējā svērtā procentu likme. Arī iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām OECD valstu valūtās izsniegto ilgtermiņa kredītu vidējā svērtā procentu likme joprojām bija zema (8.2%). Gan kredītu procentu likmes, gan OECD valstu valūtās veikto noguldījumu procentu likmju pazemināšanos noteica tālāks Eiropas Centrālās bankas un Federālo rezervju sistēmas bāzes procentu likmju kritums.

ASV dolāra nostiprināšanos pasaules valūtas tirgū veicināja Federālo rezervju sistēmas bāzes procentu likmju samazināšana un ar to saistītais akciju tirgus kāpums. Arī politiskā uzticība ASV vadībai stimulēja ASV dolāra kursa kāpumu. Nostiprinājās uzskats, ka ASV tautsaimniecība ir spējīga attīstīties straujāk nekā citu valstu tautsaimniecība. Latvijas Bankas noteiktais ASV dolāra kurss attiecībā pret latu oktobrī pieauga (par 1.1%), bet eiro, Japānas jenas un Lielbritānijas sterliņu mārciņas kurss samazinājās (attiecīgi par 0.7%, 1.9% un 0.2%).

Naudas bāze oktobrī palielinājās par 14.6 milj. latu jeb 2.5%. M0 pieaugumu noteica Latvijas Bankas tīro ārējo aktīvu palielināšanās (par 30.3 milj. latu). Pieauga valdības noguldījuma atlikums Latvijas Bankā, bet samazinājās centrālās bankas īpašumā esošais valsts vērtspapīru portfelis. Naudas tirgū saglabājoties zemaī latu likviditātei, bankas lielā apjomā turpināja izmantot pieprasījuma lombarda kredītus un Latvijas Banka būtiski samazināja *repo* kredītu piedāvājumu. Oktobrī izsniegto *repo* kredītu apjoms bija gandrīz piecas reizes mazāks nekā septembrī (23.0 milj. latu). Lai gan trīskārt (līdz 25.0 milj. latu) pieauga veikto valūtas mijmaiņas darījumu apjoms, to kopējais atlikums palielinājās tikai par 1.0 milj. latu, jo bankām tika atmaksāti iepriekšējos mēnešos notikušajos valūtas mijmaiņas darījumos iesaistītie ārvalstu valūtas līdzekļi.

Zemā latu likviditāte noteica naudas tirgus procentu likmju kāpumu. Iekšzemes starpbanku tirgū latos izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme palielinājās līdz 6.1%. Paaugstinājās arī naudas tirgus indekss RIGIBOR uz nakti izsniegtajiem kredītiem (no 6.3% oktobra sākumā līdz 7.0% mēneša otrajā pusē), tomēr ilgāka termiņa kredītiem RIGIBOR nedaudz samazinājās – aizdevumiem ar 12 mēnešu termiņu tas saruka no 7.6% līdz 7.5%. Izsniegto starpbanku kredītu apjoms sasniedza 548.3 milj. latu.

Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālais deficīts oktobrī pieauga par 2.4 milj. latu un 2001. gada pirmajos desmit mēnešos bija 46.0 milj. latu (2000. gada atbilstošajā periodā – 70.7 milj. latu). Oktobrī bija lielākie viena mēneša ieņēmumi valsts pamatbudžetā pēdējo divu gadu laikā. Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu nodokļu ieņēmumi valsts pamatbudžetā palielinājās par 15.9%, nodrošinot pozitīvu valsts pamatbudžeta fiskālo bilanci (2.1 milj. latu). Valsts speciālā budžeta fiskālais deficīts oktobrī bija 8.0 milj. latu, jo salīdzinājumā ar septembri sakarā ar pensiju indeksāciju būtiski (par 9.4 milj. latu) pieauga izdevumi pensijām.

Valsts parāds oktobrī samazinājās par 3.1% (līdz 616.6 milj. latu). Jau otro mēnesi pēc kārtas nenotika jaunu valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru emisija. Turpinoties agrāk emitēto vērtspapīru dzēšanai, to apjoms apgrozībā samazinājās par 21.7 milj. latu un oktobra beigās bija 271.6 milj. latu.

Par stabilu tautsaimniecības attīstību valstī liecināja nemainīgais bezdarba līmenis (7.6%). Nodarbinātības valsts dienestā reģistrēto bezdarbnieku skaits bija par 2.4% mazāks nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā.

Kravu apgrozības pieaugums Latvijas ostās salīdzinājumā ar iepriekšējā gada oktobri sasniedza 9.4%. Kopējais pa dzelzceļu pārvadāto kravu apjoms samazinājās par 4.7%.

	2001	
	IX	X
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	4.3	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	0.6	0.1
Gada (%)	3.6	3.3
Patēriņa cenu gada pamatinflācija (%)	3.4	3.2
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	91 263	90 560
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	7.6	7.6
Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālā bilance (milj. latu)	-43.6	-46.0
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	97.0	*
Imports	177.7	*
Bilance	-80.7	*

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes dati.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI
(perioda beigās; milj. latu)
(perioda beigās; milj. ASV dolāru)*

	2001	
	IX	X
Banku sistēma		
M2X	1 461.7	1 482.1
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	458.0	456.2
Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumi	1 003.6	1 025.8
Pieprasījuma noguldījumi	574.8	602.3
Termiņnoguldījumi	428.8	423.6
M2D	997.1	1 007.0
Tīrie ārējie aktīvi	524.6	550.3
Tīrie iekšējie aktīvi	937.0	931.8
Kredīti iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām	1 163.8	1 185.0
Īstermiņa kredīti	260.9	268.5
Ilgtermiņa kredīti	902.9	916.5
Kredīts valdībai (neto)	107.0	105.9
Latvijas Banka		
M0	581.9	596.5
Skaidrā nauda apgrozībā	515.8	512.1
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	66.0	84.2
Noguldījumi Latvijas Bankā ārvalstu valūtā	0.1	0.1
Tīrie ārējie aktīvi	591.7	622.0
Tīrie iekšējie aktīvi	-9.8	-25.5
Kredīti	48.7	37.7
Bankām	60.8	59.9
Valdībai (neto)	-12.1	-22.2
Pārējie aktīvi (neto)	-58.4	-63.3
Ārējās rezerves*	986.72	1 018.23
Zelts	72.65	69.76
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.15	0.47
Rezerves pozīcija Starptautiskajā Valūtas fondā	0.07	0.07
Ārvalstu konvertējamās valūtas	913.85	947.93

**PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS
BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU VALŪTU
KURSI**

	2001	
	IX	X
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	5.3	6.1
Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu procentu likmes		
Īstermiņa kredīti (izsniegti latos)	10.6	8.5
Īstermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	11.7	9.1
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti latos)	10.8	10.6
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	7.8	8.2
No iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.7	0.7
Pieprasījuma noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	0.8	0.7
Īstermiņa noguldījumi (veikti latos)	5.3	5.7
Īstermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	3.7	3.3
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti latos)	6.7	7.0
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	6.0	5.3
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	3.5	3.5
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.6190	0.6260
Ls pret DEM	0.2915	0.2895
Ls pret GBP	0.9130	0.9110
Ls pret FRF	0.0869	0.0863
Ls pret 100 JPY	0.5230	0.5130
Ls pret EUR	0.5701	0.5661

Ražotāju cenu indekss rūpniecībā oktobrī salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi palielinājās par 0.4%, bet salīdzinājumā ar 2000. gada oktobri – par 2.5%.

Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes apkopotie dati par rūpniecības un tirdzniecības attīstību septembrī un būvniecības apjoma pieaugumu 3. ceturksnī liecina, ka šo nozaru izaugsme turpinās. Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indekss septembrī palielinājās par 4.3% (t.sk. apstrādes rūpniecībā – par 5.4%). Mazumtirdzniecības apgrozījums pieauga par 5.0%, bet ārējās tirdzniecības apgrozījums – par 9.2%. Būvniecības apjoms 2001. gada 3. ceturksnī palielinājās par 5.8%.

	2001	
	IX	X
Banku rezerves	119.1	139.2
Nacionālā valūta banku kasēs	57.8	55.9
Noguldījumi Latvijā Bankā	61.3	83.3
Ārzemju aktīvi	1 408.8	1 468.7
Ārvalstu valūta banku kasēs	37.7	34.9
Prasības pret ārvalstu bankām	760.1	815.1
Prasības pret ārvalstu nebankām	566.7	590.0
Pārējie aktīvi	44.2	28.7
Prasības pret centrālo valdību (neto)	119.2	129.3
Prasības pret pašvaldībām (neto)	-0.1	-1.2
Prasības pret valsts uzņēmumiem	72.8	75.8
Prasības pret privātu uzņēmumiem	889.1	896.8
Prasības pret privātpersonām	212.0	222.7
Neklasificētie aktīvi	233.0	253.7
Pamatlīdzekļi	114.6	115.2
Nauda ceļā	2.7	4.0
Pārējie aktīvi	33.8	31.6
Prasības pret iekšzemes kredītiestādēm (t.sk. ieguldījumi)	82.0	102.9
AKTĪVI PAVISAM	3 054.0	3 185.0
<i>Papildpostenis: aktīvi pārvaldīšanā</i>	<i>204.0</i>	<i>167.8</i>
Pieprasījuma noguldījumi	342.0	348.6
Valsts uzņēmumu	45.6	41.6
Privātu uzņēmumu	156.2	167.1
Privātpersonu	140.1	139.9
Terminnoguldījumi	197.0	202.2
Valsts uzņēmumu	25.0	26.8
Privātu uzņēmumu	65.2	62.8
Privātpersonu	106.8	112.6
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	464.6	475.1
Valsts uzņēmumu	19.5	16.8
Privātu uzņēmumu	175.8	182.9
Privātpersonu	269.3	275.4
Tranzītfondi	20.3	20.4
Ārzemju pasīvi	1 475.9	1 540.4
Saistības pret ārvalstu bankām	348.6	348.0
Saistības pret ārvalstu nebankām	1 022.0	1 118.3
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	105.2	74.1
Saistības pret Latvijas Banku	60.8	59.9
Parāda vērtspapīri	7.7	8.0
Kapitāls un rezerves	265.5	285.3
Rezidentu	101.9	110.1
Nerezidentu	163.7	175.2
Uzkrājumi parādiem un saistībām	52.6	52.4
Neklasificētie pasīvi	167.7	192.7
Nauda ceļā	59.8	67.0
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	29.2	30.0
Saistības pret iekšzemes kredītiestādēm	78.7	95.7
PASĪVI PAVISAM	3 054.0	3 185.0
<i>Papildpostenis: pasīvi pārvaldīšanā</i>	<i>204.0</i>	<i>167.8</i>

KREDĪTIESTĀŽU KOPSAVILKUMA BILANCE

(perioda beigās; milj. latu)

© Latvijas Banka, 2001

Pārpublicējot obligāta avota norāde.
Reģistrācijas apliecība Nr. 1718

Latvijas Banka
K. Valdemāra ielā 2a, Rīgā, LV-1050
Tālrunis: 702 2300 Fakss: 702 2420
<http://www.bank.lv>

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas monetāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturlielumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā (http://www.bank.lv/FinancialData/Latvian/index_LB.html).